

QORTI TA' L-APPELL

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tal-11 ta' Gunju, 2010

Appell Civili Numru. 1/2010

Renato u Janice Vidal

vs

U.C.I.M. Co. Ltd

Il-Qorti,

Fl-24 ta' Frar, 2010, it-Tribunal ghal Talbiet tal-Konsumatur ippronunzja s-segwenti sentenza fl-ismijiet premessi:-

“It-Tribunal

Wara li ha konjizzjoni tal-Avviz fl-ismijiet fuq premessi pprezentat fit-13 ta' Novembru, 2009 fejn ir-rikorrent talbu rifuzjoni ta' hames mitt ewro (€500) li kien depozitu mhallas lill-intimat ghal karozza li ma gietx konsenjata lillu fi zmien miftiehem.

L-intimat ipprezenta risposta ghal din it-talba u attenda ghas-seduta.

Illi wara li sema' x-xhieda guramentata tar-rikorrent li hija l-istess rikorrent, u wara li sema' x-xhieda guramentata tar-rapprezentant tad-ditta intimata, u wara li ha konjizzjoni tal-fatti kif ukoll tac-cirkostanzi kollha tal-kaz;

Ikkunsidra s-segweni:

Ir-rikorrenti ssottomettew bil-miktub illi:-

f'Marzu 2009 ordnaw vettura, Fiat Punto, li fuqha hallas depozitu ta' hames mitt ewro (€500) u li kellha tkun konsenjata lilhom sa mhux aktar tard minn erba' xhur;

meta ghaddew l-erba' (4) xhur gew informati mill-intimat li l-vettura ma kienetx waslet u fil-fatt lanqas waslet Malta sa hames (5) xhur wara d-data mifthema.

L-intimat issottometta bil-miktub illi:-

id-depozitu mhallas mir-rikorrent mhux rifondabbli kif jidher mill-ircevuta relattiva;

kien hemm raguni valida ghad-dewmien fil-konsenja tal-vettura u dan minhabba l-fatt li s-'suppliers' taghom kienu ghaddejjin minn perjodu finanzjarju prekarju u kellhom jigu implimentati certi mizuri biex jitnaqqas l-impatt tar-ricessjoni globali, li l-effetti taghha qeghdin jaffettwaw bmod dirett u gravi s-settur awtomobilistiku.

It-Tribunal jinnota illi :-

fl-4 ta' Marzu, 2009 ir-rikorrent marru ghand is-socjeta' intimata sabiex jaraw vettura Fiat Punto;

I-intimat assigurahom li jekk jaghmlu depozitu fuq il-vettura din tasal Malta approssimament fi zmien xahrejn;

ir-rikorrenti, li diga kellha karozza, bieghet il-karozza li kellha hi u, billi l-intimat kien qalilha li l-vettura l-gdida kellha tasal approssimament wara xahrejn, hija ftehmet mal-persuna li kienet xtrat il-karozza taghha li tirrilaxxahielu f'terminu li ma jaqbisx l-erba' xhur;

wara erba' xhur, meta r-rikorrenti avvicinat lill-intimat sabiex tikkonferma meta setghet tmur ghall-vettura l-gdida, l-intimat infurmaha li l-karozza kienet ser iddum hames (5) xhur ohra, minbarra dawk l-erba' (4) xhur illi diga kien ilha tistenna. Ir-rikorrent rrifjutat u l-intimat offrieha karozza ohra li kellu fix-'showroom' izda li kienet ser tiswiha bejn elf ewro (€1000) u elfejn ewro (€2000) izjed. Billi dan l-ammont kien barra l-limiti fmanzjari taghhom hija ma setghetx taccetta dik l-offerta;

I-intimat iddikjara illi r-rikorrenti ma ghandhomx dritt ghar-rifuzjoni tad-depozitu li hallsu ghall-fatt illi fuq l-ircevuta stess hemm miktub '*Deposit strictly not refundable*'. It-Tribunal jinnota illi kieku r-rikorrenti ma hallsux id-depozitu l-intimat ma kienx jordnalhom il-karozza. Barra minn hekk it-Tribunal jaqra din il-klawsola bhala li tfisser li jekk konsumatur ihassar in-negozju minn jeddu ghal xejn b'xejn huwa ma jkunx eligibbli ghar-rifuzjoni tad-depozitu, izda b'ebda mod dik il-klawsola ma tista' tintuza biex ga la darba konsumatur ikun hallas depozitu fuq vettura, l-intimat ghandu xi dritt inkondizzjonat illi jikkonsinna l-vettura ghal kumdita' tieghu u/jew tas-'supplier' tieghu;

I-intimat iddikjara li d-dewmien kien indipendenti mill-volonta' tieghu u dan ghaliex kienet zdiendet id-domanda ghall-karozzi fl-Ingilterra u dan

minhabba li l-gvern Ingliz kien introduca skema ta' bdil tal-karozzi minn dik qadima ghal wahda gdida;

l-intimat iddikjara illi z-zmien mghoti lill-konsumatur ikun biss wiehed indikattiv.

Ghal dawn il-motivi:

It-Tribunal, wara li kkonsidra hawn fuq, u wara li ra illi:-

ir-rikorrenti ordna l-vettura tieghu u hallas depozitu fuqha wara li kien assigurat minn impjegati tas-socjeta' intimata li jekk jordna vettura din tkun konsenjata lilu bejn tlieta (3) u erba' (4) xhur mid-data tal-hlas tad-depozitu;

l-vettura ordnata waslet Malta bejn wiehed u iehor wara tlieta u tletin (33) gimgha u mhux wara tnax (12) jew sittax (16) il-gimgha, u minkejja li l-intimat iddikjara li z-zmien mghoti minnhom huwa biss indikattiv, it-Tribunal ma jistax jikkonsidra d-dewmien ta' bejn sbatax (17) u wiehed u ghoxrin (21) gimgha bhala gustifikabli;

l-klawsola '*Deposit strictly not refundable*' ma tiggustifikax id-dewmien esagerat li kien hemm fil-kunsinna tal-vettura. Di piu' dik il-klawsola tipprovdi li jkun hemm rabta immedjata u finali da parte tar-rikorrenti filwaqt li l-kummercjant ikun dahal ghal kuntratt suggett ghall-kundizzjoni li t-twettiq taghha jkun jiddependi biss mir-rieda tal-kummercjant, u ghalhekk tali klawsola jaqghu taht l-Artikolu 44(2)(w) tal-Kap. 378.

Jilqa' t-talba tar-rikorrenti u jordna lill-intimat ihallas lir-rikorrenti s-somma ta' hames mitt ewro (€500), bl-ispejjez tal-kawza kontra l-istess intimat.”

Is-socjeta` intimata tobbjeta kontra din is-sentenza billi tqajjem ksur tal-principju ta' gustizzja naturali *audi alteram partem* ghal motiv li, skond hi, it-Tribunal ma okkupax ruhu mit-tieni eccezzjoni taghha u dan ippregudika l-jeddijiet taghha in kwantu d-difiza kienet impernjata principalment fuq din l-eccezzjoni;

Iffissat dan l-aggravju, il-Qorti mhix intenzjonata tintrattjeni ruhha b'mod approfondit fuq is-sustanza tar-regola *audi alteram partem* u dik l-ohra *nemo judex in causa propria* ghal liema wkoll is-socjeta` appellanti sfuggevolment taghmel accenn. Dan ghar-raguni illi dwarhom din il-Qorti okkupat ruhha bosta drabi (ara, ad ezempju, "**Mary Zarb - vs- Emma Azzopardi et**", 28 ta' Marzu, 2007). Tillimita ruhha singolarment biex tenfasizza illi r-regoli predetti, u l-aktar dik tas-"smigh xieraq", ghandhom karattru inderogabbli ta' ordni pubbliku u, ghaldagstant, huma imperattivi ghar-regolamentazzjoni ta' kull gudizzju zvolt minn kwalsiasi tribunal aggudikanti;

Wisq logikament, premessa din il-preliminari, ir-raguni tiddetta illi ghall-verifika tas-sussistenza, o meno, ta' l-allegata vjolazzjoni tal-principju *audi alteram partem* ghandu jittiehed rigward ghall-argomenti li fuqhom hi bazata d-decizjoni appellata. Dan bl-iskop li jkun hekk determinat jekk it-Tribunal okkupax ruhu, anke sommarjament, minn dak kollu li l-partijiet iddeducew quddiemu ghall-formazzjoni tar-*ratio decidendi*;

In succinct, ir-riflessjonijiet li jinzlu mid-decizjoni tat-Tribunal huma principalment dawn:-

(i) Il-vettura Fiat Punto ordnata mil-appellati minghand is-socjeta` appellanti kellha tigi konsenjata lilhom sa mhux aktar tard minn erba' (4) xhur;

(ii) Effettivament, dan it-termini gie sorpassat ghaliex il-vettura waslet Malta wara cirka tlieta u tletin (33) gimgha, ossija, approssimativament, disa' (9) xhur;

(iii) Tali dewmien esagerat ma kienx wiehed gustifikabli;

(iv) Il-klawsola “Deposit strictly not refundable” kienet wahda bi ksur ta' l-Artikolu 44 (2) (w) tal-Kapitolu 378 in kwantu t-twettiq tan-negozju kien maghmul jiddependi esklussivament mir-rieda tal-kummercjant;

Premess dan, il-qalba tal-kwestjoni kontrovertita kienet tirrigwarda l-ordinazzjoni ta' vettura ghal liema l-appellati hallsu depozitu ta' €500. Aktar fundamentali minn dan hu l-fatt li dik l-ordinazzjoni kienet soggetta ghat-terminu ta' konsenja ta' cirka erba' (4) xhur;

Hu ritenut illi *“per decidere se coll’apporre un termine per la esecuzione di una convenzione i contraenti debbono ritenersi aver voluto far cessare o no gli effetti della convenzione stessa qualora la convenzione non si eseguisce entro il detto termine, si deve aver riguardo alla probabile intenzione delle parti, desumbile dalle circostanze, per vedere quale modalita` abbiano voluto esse apporre alla loro obbligazione mediante la convenzione circa quel termine”* (“**Raffaele Debono -vs- Lorenzo Galea Montebello**”, Prim' Awla, Qorti Civili, 7 ta' Gunju, 1902);

Applikata din l-enuncjazzjoni ghall-fattispeci ma jistax ikun dubitat illi meta l-kontraenti qablu fuq dak it-terminu ta' erba' xhur, l-intendiment kien li huma jiddelimitaw il-perijodu ta' zmien li fih il-konsenja tal-vettura kellha tigi esegwita. Dan b'mod li dak it-terminu kien minnhom meqjus koncess (almenu zgur fil-kaz ta' l-appellati) fl-aspettattiva li ssehh dik il-konsenja. Ragonevolment, it-terminu hekk iffissat ma setax hlief ikun kwalifikat bhala wiehed ta' adempiment. Rigwardata ghall-mument mill-ottika purament tad-dritt civili, f'kaz bhal dan isib applikabilita d-dispost ta' l-Artikolu 1130 (1) tal-Kapitolu 16 li jipprovdi illi “jekk l-obbligazzjoni tkun li wiehed ghandu

jaghti jew jaghmel, u fil-ftehim ikun gie stabbilit zmien, id-debitur jigi mqieghed *in mora* bl-eghluq biss ta' dak iz-zmien ...". Ara b'illustrazzjoni s-sentenza fl-ismijiet **"Tenente Alfredo Falzon Sant Manduca -vs- Grazia Calleja"**, Prim' Awla, Qorti Civili, 13 ta' Mejju, 1910;

Fil-kaz prezenti s-socjeta` appellanti, filwaqt li tikkoncedi li kien hemm dewmien, tippretendi li dan kien barra l-kontroll taghha in vista tal-qagħda internazzjonali imwiergha fis-settur awtomobilistiku, prevalenti fiz-zmien ta' l-ordni mill-appellati (Marzu 2009). Dan jista' jkun li kien hekk il-kaz izda, imbagħad, ma jfisserx li l-appellati kellhom, għal dik ir-raguni, jikkuntentaw ruhhom illi, għax-xelta tagħha, is-socjeta` appellanti tipproroga unilaterament it-terminu appattwit meta tali qagħda ma kienetx certament fl-aspettattiva ta' l-appellati għar-ragunijiet li jemergu mill-provi. Taht dan il-profil din il-Qorti ma ssibx illi t-Tribunal ma okkupax ruhu mid-difiza tas-socjeta` appellanti u li, fuq il-fehma tieghu, kondiviza minn din il-Qorti, huwa ddetermina li d-dewmien kien mhux biss esagerat izda lanqas gustifikat, b'tali mod li jtellef it-tutela ta' l-appellati għall-kancellament ta' l-ordinazzjoni tal-vettura u għar-rikjam lura tas-somma depozitata;

Apparti mbagħad, u, anzi, indipendentement minn dan kollu, ta' min jirrileva illi fl-istess waqt li sostna dan, it-Tribunal ma naqasx lanqas milli jopera kontroll tal-kontenut tal-ftehim u l-aktar r-riljev ferm importanti f'materja tar-rapport ko-involgenti d-drittjiet tal-konsumaturi illi l-klawsola "Deposit strictly not refundable" kienet wahda abusiva u mhux gusta. It-Tribunal jirreferi *expressis* għall-inciz (w) ta' l-Artikolu 44 (2) ta' l-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur li jstabilixxi għal "espressjoni mhix gusta" għal kaz li jkun provvdut "dwar li jkun hemm xi rabta immedjata u finali mill-konsumatur malli jiffirma l-kuntratt, filwaqt li l-kummercjant jidhol fil-kuntratt kif suggett għal xi kondizzjoni li t-twettieq tagħha jkun jiddependi biss mir-rieda tal-kummercjant";

Kopja Informali ta' Sentenza

Issa l-harsien li l-ligi takkorda lill-konsumatur mhix lanqas limitata ghal dan l-aspett biss u, in effetti, anke imprexxindibilment minn dak l-incipiz (w), jezisti fil-kaz in ispecje anke ksur da parti tas-socjeta` appellanti taht incizi ohra tal-predett artikolu. *Inter alia*, u forsi wkoll aktar fundamentali, l-incipiz (e) tieghu ghal kaz fejn il-ftehim "ikun jorbot lill-konsumatur filwaqt li l-provvediment ta' servizzi jew oggetti mill-kummercjant ikun suggett ghal xi kondizzjoni li r-realizzazzjoni taghha tkun tiddependi biss mir-rieda tal-kummercjant";

Biex wiehed jillustra ahjar dan l-aspett it-**Tribunal ta' Turin** b'sentenza tas-16 ta' April 1999 (**Massima tratta da Foro it. 2000, 1, 299**) hekk statwixxa:-

"Deve essere inibita l'utilizzazione della clausola, contenuta nelle condizioni generali di un contratto di compravendita di autovetture, con cui ove il consumatore non effettui il pagamento del prezzo entro due settimane dalla scadenza del termine pattuito, si attribuisce al professionista la facoltà di recedere dal contratto e di incarnare la caparra ricevuta, quante volte non sia previsto a favore del consumatore, nel caso di inadempimento del professionista, il diritto di recedere dal contratto e di ottenere il doppio della caparra versata";

Fi ftit kliem il-kummercjant ma jistax izomm ghalih id-depozitu kawzjonali ricevut fil-kaz ta' revoka ta' l-ordinazzjoni tal-vettura mill-appellati konsumaturi meta din ma tigix lilhom konsenjata fiz-zmien ta' l-iskadenza tat-terminu pattwit, u dan ghaliex, indipendentement minn kull cirkostanza ta' fatt, il-ftehim sa mill-holqien tieghu mhux wiehed kontro bilancjat bi klawsola ghaf-favur tal-konsumatur. Evidentement, l-iskop tal-legislatur li ddetta l-ligi hu dak li jelimina kull skwilibriju avvers ghall-konsumatur fil-kontrattazzjoni mal-kummercjant;

Ukoll minn din il-perspettiva s-socjeta` appellanti ma tista' qatt tkun legittimata li tirrezisti t-talba ta' l-appellati ghar-

Kopja Informali ta' Sentenza

rifuzjoni lilhom ta' l-ammont tad-depozitu minnhom imhallas fuq l-ordinazzjoni tal-vettura li baqghet ma gietx lanqas ikkonsenjata lilhom fit-terminu miftiehem.

Ghall-motivi predetti din il-Qorti qeghda tirrespingi l-appell, u tikkonferma s-sentenza appellata bl-ispejjez ta' din l-istanza kontra s-socjeta` appellanti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----